

16.9.2024

VN/17690/2024

Kommunstyrelsen (exkl. kommunerna i landskapet Åland)

Välfärdsområdes- och kommunalvalet 2025: Bestämmande av röstningsställena och meddelande av deras uppgifter, användning av valdatasystemet, valmaterial och övrig information om valet

År 2025 förrättas två allmänna val samtidigt: välfärdsområdesvalet och kommunalvalet. Eftersom de förrättas samtidigt används benämningen **välfärdsområdes- och kommunalvalet**.

Välfärdsområdes- och kommunalvalet hålls söndagen den 13 april 2025. Förhandsröstning ordnas i Finland den 2 – 8 april 2025 (sju dagar från onsdag till tisdag) och utomlands den 2 – 5 april 2025 (fyra dagar från onsdag till lördag). Ombord på finska fartyg som befinner sig utomlands kan förhandsröstningen inledas redan onsdagen den 26 mars 2025.

I välfärdsområdesvalet väljs välfärdsområdesfullmäktige och i kommunalvalet väljs kommunernas fullmäktige. Mandatperioden för både välfärdsområdesfullmäktige och kommunernas fullmäktige inleds den 1 juni 2025 och pågår till utgången av maj 2029.

Helsingfors stad är inte ett välfärdsområde och hör inte till något välfärdsområde, så där förrättas endast kommunalval. På allmänna förhandsröstningsställena och anstalter i Helsingforsregionen kan dock personer som är röstberättigade i andra kommuner rösta även i välfärdsområdesvalet.

Postiosoite
PostadressJustitieministeriet
PL 25
FI-00023 Statsrådet
Finland**Käyntiosoite**
BesöksadressSjötullsgatan 10
00170 Helsingfors
Finland**Puhelin**
Telefon0295 16001
Internat.
+358295 16001**Faksi**
Fax09160 67730
Internat.
+358 9 160 67730**S-posti, internet**
E-post, internetoikeusministerio@om.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

Justitieministeriet ber kommunstyrelsen sända detta brev till centralvalnämnden för kännedom. Brevet finns tillgängligt också på justitieministeriets webbplats www.vaalit.fi.

1 Tillämplig lagstiftning

Vid förrättandet av välfärdsområdesval iakttas lagen om indelningen i välfärdsområden och landskap (611/2021) och vallagen (714/1998). Vid förrättandet av kommunalval iakttas kommunallagen (410/2015) och vallagen.

Inga ändringar har gjorts i vallagen sedan presidentvalet och Europaparlamentsvalet 2024.

Den gällande vallagen finns tillgänglig i [Finlex](#).

2 Indelning i välfärdsområden och kommuner

Vid välfärdsområdesval är välfärdsområdet valkrets. Bestämmelser om indelningen i välfärdsområden och om ändring av den finns i lagen om indelningen i välfärdsområden och landskap (614/2021). För närvarande finns det 21 välfärdsområden. Om det förrättas välfärdsområdesval under året före det år då en ändring av välfärdsområden träder i kraft, ska beslutet om ändring fattas före utgången av året före valåret och valet i de välfärdsområden som berörs av ändringen ska förrättas i enlighet med de nya välfärdsområdena. Än så länge är inga sådana ändringar i välfärdsområdesindelningen som skulle träda i kraft den 1 januari 2026 kända.

Vid kommunalval är kommunen valkrets. Bestämmelser om kommunindelningen och om ändring av den finns i kommunstrukturlagen (1698/2009). Från och med den 1 januari 2025 finns det 292 kommuner på det finländska fastlandet. Om kommunalval förrättas under året före det år då en ändring i kommunindelningen träder i kraft, ska statsrådets beslut om ändring i kommunindelningen fattas före utgången av året före valåret och valet ska förrättas med iakttagande av den nya kommunindelningen. Än så länge är inga sådana ändringar i kommunindelningen som skulle träda i kraft den 1 januari 2026 kända.

3 Kommunens fullmäktiges storlek

Antalet ledamöter i fullmäktige som väljs vid kommunalval bestäms enligt 16 § i kommunallagen. I paragrafens 1 mom. föreskrivs om fullmäktiges minimistorlek som grundar sig

på kommunens invånarantal i befolkningsdatasystemet vid utgången av den 30 november 2024. Enligt 2 mom. kan fullmäktige dock besluta om ett större antal ledamöter än minimiantalet.

Kommunen ska underrätta justitieministeriet före utgången av året före valåret, det vill säga senast den 31 december 2024

- om beslut om ett större antal fullmäktige än det som avses i 16 § 1 mom. fattas eller
- om ett tidigare beslut ändras.

Kommunen ska se till att justitieministeriet underrättas inom nämnda tid. Fritt formulerade underrättelser ska lämnas per e-post på adressen vaalit@gov.fi. Om kommunen redan innan detta brev skrivits har hunnit underrätta ministeriet per brev eller e-post, beaktas det naturligtvis.

Justitieministeriet behöver inte underrättas om kommunen inför kommunalvalet 2017 eller 2021 fattade ett beslut om ett större antal ledamöter i fullmäktige än minimiantalet, underrättade justitieministeriet om detta enligt tidtabellen i kommunallagen och nu ämnar fortsätta med samma antal ledamöter i kommunalvalet 2025.

4 Arbetsfördelningen mellan valmyndigheterna

Arbetsfördelningen mellan olika valmyndigheter vid välfärdsområdes- och kommunalval är i stora drag följande:

Välfärdsområdesvalnämnden:

- Behandling av kandidatansökningar vid välfärdsområdesval, fastställande av kandidatuppställningen samt uppgörande av en sammanställning av kandidatlistorna och distribution av den till de kommunala centralvalnämnderna inom området,
- Fastställande av valresultaten i välfärdsområdesvalet.

De kommunala valmyndigheterna:

Den kommunala centralvalnämnden:

- Behandling av kandidatansökningar vid kommunalval, fastställande av kandidatuppställningen samt uppgörande av sammanställning av kandidatlistor,

- Arrangemang kring förhandsröstningen och röstningen på valdagen,
- Information om båda valen i kommunen,
- Granskning av förhandsröstningshandlingar och brevröstningshandlingar vid båda valen i enlighet med 63 och 66 g § i vallagen,
- Räkning av förhandsrösterna i båda valen och kontrollräkning av rösterna på valdagen i båda valen,
- Anmälan till välfärdsområdesvalnämnden om de röstetal som räknats enligt de röstsedlar som lämnats i välfärdsområdesvalet,
- Fastställande av valresultatet i kommunalvalet.

Valförrättarna på ett förhandsröstningsställe, valförrättarna vid hemmaröstning samt valbestyrelserna:

- Förrättning av förhandsröstning i båda valen.

Valnämnderna:

- Förrättning av röstningen på valdagen i båda valen och preliminär rösträkning.

Valkrets-nämnderna har inga uppgifter vid välfärdsområdes- och kommunalval.

5 Förrättande av val samtidigt

I bilaga 1 till detta brev presenteras de huvudsakliga riktlinjerna för vad kommunerna ska beakta när två val förrättas samtidigt. Närmare anvisningar ges senare i justitieministeriets valanvisningar och VAT-anvisningar.

6 Röstningsställen vid välfärdsområdes- och kommunalval

6.1 Allmänt

I 14 § 4 mom. i grundlagen föreskrivs att det allmänna ska främja den enskildes möjligheter att delta i samhällelig verksamhet och att påverka beslut som gäller honom eller henne själv. Med stöd av detta **är kommunen skyldig att se till att väljarna har tillräckliga möjligheter att rösta på förhand eller på valdagen.**

Justitieministeriet anser att ett tillräckligt antal förhandsröstningsställen och röstningsställen på valdagen är en central faktor för att uppnå ett gott valdeltagande.

Kommunen ska i sina valarrangemang se till att röstningsställena är tillgängliga, att det i alla situationer är så tryggt som möjligt för väljarna att rösta och att väljarna också upplever det så. På samma sätt måste man kunna sörja för valfunktionärernas säkerhet på röstningsställena.

I valet av röstningsställen ska även beredskapen för exceptionella situationer beaktas¹.

6.2 Beslut om allmänna förhandsröstningsställen

Enligt 9 § i vallagen ska kommunstyrelsen besluta om antalet och placeringen av de allmänna förhandsröstningsställena i kommunen. Det ska finnas minst ett förhandsröstningsställe i varje kommun, om inte något annat följer av särskilda skäl.

Förhandsröstningsställena är desamma vid välfärdsområdesvalet och kommunalvalet.

Det ska finnas ett tillräckligt antal förhandsröstningsställen på olika håll i kommunen/staden så att väljarna fördelas så jämnt som möjligt mellan olika ställen och det inte uppstår rusning på vissa ställen. På förhandsröstningsstället ska vara möjligt att ordna tillräckligt stort avstånd mellan dem som kommit för att rösta.

Kommunstyrelsen svarar för nödvändiga anskaffningar för förhandsröstningen enligt vad som föreskrivs om kommunala upphandlingar. Om kommunen ordnar förhandsröstningen i någon utomstående aktörs lokaler (till exempel i ett köpcentrum) ska den i detta fall själv ingå ett avtal om användningen av lokalerna direkt med aktören i fråga.

När kommunstyrelsen fattar beslut om allmänna förhandsröstningsställen ska den beakta de synpunkter som nämns i bilaga 2 (punkt 1) till detta brev.

6.3 Beslut om röstningsställen på valdagen

Enligt 8 § i vallagen är kommunen röstningsområde, om det inte är nödvändigt att dela in den i flera röstningsområden. I vallagen ingår inga närmare bestämmelser om röstningsområdenas storlek eller antalet invånare inom dem. Fullmäktige fattar beslut om röstningsområdena.

¹ Se Finlands Kommunförbunds rekommendation 21.12.2023 om beredskap och säkerhet på röstningsställena, som innehåller anvisningar om verksamheten vid force majeure.

Vid välfärdsområdes- och kommunalvalet 2025 iakttas den indelning i röstningsområden som träder i kraft den 1 januari 2025 och som grundar sig på de beslut om indelning i röstningsområden som kommunerna underrättat Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata om före utgången av augusti 2024.

Varje röstningsområde skall ha ett röstningsställe på valdagen vilket anges i beslut av kommunstyrelsen. På valdagen får väljaren rösta endast på det röstningsställe som finns inom det röstningsområde som har antecknats för honom eller henne i rösträttsregistret. Röstningsställena på valdagen är desamma vid välfärdsområdesvalet och kommunalvalet.

Vid bestämmandet av röstningsställena på valdagen bör kommunerna fästa uppmärksamhet vid de anvisningar som ingår i bilaga 2 (punkt 2).

Under de senaste åren har kommunerna betydligt minskat antalet röstningsområden. Detta har försvagat väljarnas möjligheter att rösta på valdagen. Justitieministeriet rekommenderar att det nuvarande antalet röstningsområden inte utan tvingande skäl minskas. Kommunerna ska tvärtom utreda om det finns möjlighet att öka antalet röstningsområden vid det följande valet. Även i detta sammanhang bör det konstateras att en eventuell användning av rösträttsregistret vid röstningen på valdagen (se s. 13 i detta brev) inte är en grund för att minska antalet röstningsområden.

6.4 Tidtabell för beslut om röstningsställena

Kommunstyrelsen ska fatta beslut om allmänna förhandsröstningsställena och röstningsställena på valdagen i god tid så att uppgifterna om platserna kan registreras i justitieministeriets valdatasystem (VAT) senast fredagen den 24 januari 2025 kl. 12.

7 Registrering av uppgifter om röstningsställena och andra uppgifter i valdatasystemet

7.1 Registrering av uppgifter om röstningsställena

Enligt 9 § 4 mom. i vallagen ska kommunstyrelsen se till att i det register över röstningsställena som Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata för, (dvs. basdatasystemet i justitieministeriets valdatasystem) på det sätt som Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata bestämmer, i fråga om varje allmänt förhandsröstningsställe i kommunen antecknas

- det allmänna förhandsröstningsställets namn, besöksadress, öppethållningsdagar och dagliga öppettider, och
- namnet på och besöksadressen till röstningsstället på valdagen samt
- andra uppgifter som Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata bestämmer.

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata kommer att skicka ett brev med närmare anvisningar om meddelandet av uppgifter via basdatasystemet senare under hösten. Också i VAT-anvisning nr 2b finns närmare anvisningar om detta. Dessa anvisningar ska man noggrant bekanta sig med och följa noga.

7.2 Registrering av andra uppgifter

Den kommunala centralvalnämnden ska se till att även följande uppgifter registreras i basdatasystemet och att de granskas och kvitteras som granskade i systemet:

1) centralvalnämndens gällande kontaktuppgifter i välfärdsområdes- och kommunalvalet. Särskild uppmärksamhet ska fästas vid följande kontaktuppgifter:

- centralvalnämndens telefonnummer som skrivs ut på meddelandet om rösträtt (telefonnummer för allmänheten) och
- leveransadress för vallängden, som ska vara besöksadressen (inte PB-adressen),

2) antalet fullmäktigeledamöter som ska väljas i kommunen och som antingen är

- minimiantalet fullmäktigeledamöter enligt 16 § 1 mom. i kommunallagen eller
- ett större antal än minimiantalet som kommunen underrättat justitieministeriet vid kommunalvalet 2017 eller 2021 och som kommunen inte senare har ändrat eller
- det antal som kommunen har underrättat justitieministeriet om senast den 31 december 2024.

7.3 Tidtabell för registrering av uppgifter

Kommunen ska se till att alla ovan nämnda uppgifter, dvs. uppgifter om allmänna förhandsröstningsställen, uppgifter om röstningsställen på valdagen och centralvalnämnden

dens kontaktuppgifter (inkl. vallängdens leveransadress) samt antalet fullmäktigeledamöter som ska väljas i kommunen registreras i valdatasystemets basdatasystem senast **fredagen den 24 januari 2025 kl. 12²**.

Dessa uppgifter ska absolut vara korrekta, eftersom de (med undantag av leveransadressen för vallängden) skrivs ut på meddelandet om rösträtt och dess bilaga som skickas till väljaren. **Kommunen svarar för att uppgifterna är korrekta.**

8 Om kommunala valmyndigheters behörighet och jäv vid val

Reglerna om valmyndigheternas behörighet och jäv vid välfärdsområdes- och kommunalvalet är i korthet följande:

8.1 Kommunala centralvalnämnden

Vid välfärdsområdes- och kommunalvalet 2025 är centralvalnämnden den centralvalnämnd som tillsatts av fullmäktige som valdes vid kommunalvalet 2021.

Behörighet: Medlemmarna och ersättarna ska enligt kommunallagen vara valbara till kommunala förtroendeuppdrag. Därtill ska både medlemmarna och ersättarna i mån av möjlighet företräda de grupper av röstande som vid föregående kommunalval ställt upp kandidater i kommunen. En medlem som ställer upp som kandidat i kommunalvalet får inte delta i centralvalnämndens arbete efter att hans eller hennes kandidatansökning har lämnats in till nämnden. Däremot är en medlem som är kandidat i välfärdsområdesvalet inte förbjuden att delta i centralvalnämndens arbete. Ett partis eller en valmansförenings valombud i välfärdsområdesvalet och valombud i kommunalvalet får inte vara medlem eller ersättare i centralvalnämnden.

Jäv: I fråga om jäv för medlemmarna och deras ersättare gäller vad som föreskrivs i 27–30 § i förvaltningslagen. Detta innebär i praktiken till exempel att en medlem i centralvalnämnden

² Röstningsställen vid valet är enligt 9 § i vallagen de allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet och röstningsställen på valdagen som före utgången av den 51 dagen före valdagen har antecknats i registret över röstningsställen. I praktiken måste den sista registreringsdagen dock vara tidigare, till exempel nu vid välfärdsområdes- och kommunalvalet den 24 januari 2025, eftersom det till det meddelande om rösträtt som skickas till var och en röstberättigad bifogas en förteckning över de förhandsröstningsställen som finns inom dennes närområde samt deras adresser och öppettider. Tillräckligt med tid ska reserveras för framställning och granskning av korrekturavdrag samt tryckning av förteckningarna.

- en kandidat i välfärdsområdet eller en närstående, till exempel kandidatens make eller maka, är jävig att delta i räkningen och kontrollräkningen av förhandsrösterna i välfärdsområdesvalet och
- en närstående till en kandidat i kommunalvalet, till exempel kandidatens make eller maka, är jävig att delta i besluten om kandidatuppställningen i fråga om listan som gäller maken/makan, räkningen av förhandsrösterna i kommunalvalet, kontrollräkningen och fastställandet av valresultatet.

8.2 Valnämnden

Behörighet: Medlemmarna och ersättarna ska enligt kommunallagen vara valbara till kommunala förtroendeuppdrag. Därtill ska både medlemmarna och ersättarna i mån av möjlighet företräda de grupper av röstande som vid föregående kommunalval ställt upp kandidater i kommunen. En medlem eller ersättare kan inte vara kandidat i välfärdsområdesvalet eller kandidat i kommunalvalet. Justitieministeriet fäster kommunernas uppmärksamhet vid att ordalydelsen ”i den utsträckning det är möjligt” i 15 § 2 mom. i vallagen också kan tillämpas så att om partierna trots begäran inte utser tillräckligt många kandidater till valnämnderna, kan även andra personer som är valbara för förtroendeuppdrag i kommunen utses till medlemmar, till exempel personer som fungerar som valförrättare vid förhandsröstningen.

Jäv: Förvaltningslagens reglering av jäv tillämpas inte på valnämnden. Detta innebär att den som utnämnts till medlem eller ersättare kan sköta alla uppgifter i valnämnden, dock med ett undantag: en make eller maka, ett barn, ett syskon eller en förälder till en kandidat i välfärdsområdesvalet eller kommunalvalet som är medlem i valnämnden får inte få anlitas som biträde av en röstande enligt 73 § 2 mom. i vallagen.

8.3 Valbestyrelsen

Behörighet: Medlemmarna och ersättarna ska enligt kommunallagen vara valbara till kommunala förtroendeuppdrag. Därtill ska både medlemmarna och ersättarna i mån av möjlighet företräda de grupper av röstande som vid föregående kommunalval ställt upp kandidater i kommunen. En kandidat i välfärdsområdesvalet eller kandidat i kommunalvalet eller en kandidats make eller maka, barn, syskon eller förälder kan inte vara medlem eller ersättare. Justitieministeriet fäster kommunernas uppmärksamhet vid att formuleringen ”i mån av möjlighet” i 15 § 2 mom. i vallagen kan tillämpas också så att om

partierna trots en begäran till dem inte utser tillräckligt många kandidater till valbestyrelserna, kan också andra personer som är valbara till förtroendeuppdrag i kommunen utses till medlemmar.

Jävsgrunder: Förvaltningslagens reglering av jäv tillämpas inte på valbestyrelsen. Detta betyder att den som utsetts till medlem eller ersättare kan sköta alla valbestyrelsens uppgifter.

8.4 Valförrättare på de allmänna förhandsröstningsställena och vid hemmaröstning

Behörighet: En valförrättare kan inte vara en omyndig person (under 18 år eller omyndigförklarad) eller kandidat i välfärdsområdesvalet eller kommunalvalet och inte heller en kandidats make, maka, barn, syskon eller förälder.

Jäv: Förvaltningslagens reglering av jäv tillämpas inte på valförrättare. Detta betyder att den som utsetts till valförrättare kan sköta alla valförrättarens uppgifter.

8.5 Valbiträde på ett röstningsställe på valdagen

Behörighet: Ett valbiträde kan inte vara en omyndig person (under 18 år eller omyndigförklarad) eller kandidat i välfärdsområdesvalet eller kommunalvalet och inte heller en kandidats make, maka, barn, syskon eller förälder.

Jäv: Valbiträdet har bara en uppgift, dvs. att biträda väljaren. Bestämmelserna om behörighet tryggar på ett tillräckligt sätt att valbiträdet kan biträda alla väljare som behöver hjälp.

8.6 Medlem i välfärdsområdesvalnämnden som kommunal valmyndighet

En medlem eller ersättare i välfärdsområdesvalnämnden är inte förbjuden att sköta någon uppgift som hör till den kommunala valmyndigheten. Det torde dock i praktiken vara svårt att samtidigt vara verksam i välfärdsområdesvalnämnden och centralvalnämnden åtminstone i fråga om kandidatuppställningen, eftersom tidtabellerna för dem är desamma för båda myndigheterna. Å andra sidan kan medlemmar i välfärdsområdesvalnämnden fungera som valförrättare vid förhandsröstningen samt som medlemmar i valbestyrelserna och valnämnderna, eftersom välfärdsområdesvalnämnderna inte har lagstadgade möten mellan kandidatuppställningen och onsdagen efter valet.

8.7 Övrigt att beakta vid valet av valmyndigheter

De valnämnder, valbestyrelser och valförrättare som tillsätts av kommunen fungerar som valmyndigheter vid både välfärdsområdesvalet och kommunalvalet.

Kommunen bör upprätthålla motivationen att ta emot uppgiften som valnämndsmedlem, valbestyrelsemedlem och valförrättare t.ex. genom att säkerställa att det arvode som betalas för uppgiften motsvarar uppgiftens svårighetsgrad.

Alla som förordnas till valfunktionärer och speciellt den som utses till ordförande i en valnämnd eller valbestyrelse ha tillräcklig kompetens för att sköta uppgiften och tillräckligt med tid att sätta sig in i den.

9 Användning av valdatasystemet

9.1 Allmänt

Vid välfärdsområdes- och kommunalvalet 2025 använder alla kommuner följande delsystem i valdatasystemet enligt följande:

- 1) basdatasystemet (används av centralvalnämnden),
- 2) kandidatdatasystemet (kommunalvalet; centralvalnämnden),
- 3) rösträttsdatasystemet (används av valförrättarna vid förhandsröstningen samt av centralvalnämnden för s.k. "efterregistreringar"),
- 4) resultatuträkningssystemet (används av centralvalnämnden för förhandsrösträkning, preliminär rösträkning och kontrollräkning).

Kommunerna har också möjlighet att använda följande delsystem i valdatasystemet:

- 5) rösträttsdatasystemet vid röstningen på valdagen ("e-vallängden", valnämnden),
- 6) resultatuträkningssystemet ("direkt registrering"; valnämnden vid den preliminära rösträkningen),
- 7) mobil rösträttsförfrågan i rösträttsdatasystemet (valbestyrelsen, valnämnden),
- 8) elektroniskt valprotokoll (valnämnden).

Användningen av valdatasystemet administreras av Rättsregistercentralen. Valstödet (vaalituki@om.fi) ger närmare anvisningar om användningen av systemet. Leverantören av driftstjänster är fortsättningsvis Tietoevry Abp.

Behörighetskontrollen i valdatasystemet bygger på stark autentisering, vilket innebär att varje användare måste ha till sitt förfogande antingen ett chipförsett elektroniskt id-kort (certifikatkort), personliga nätbankskoder³ eller ett certifikat som anslutits till mobiltelefonens SIM-kort (mobilcertifikat).

Alla delsystem används i huvudsak på samma sätt som vid tidigare val.

Produktionsanvändningen av valdatasystemet inleds den 13 januari 2025 då basdatasystemet öppnas för centralvalnämndernas bruk.

Valstödet ger närmare anvisningar om användningen av valdatasystemet och tidsplanen för användningen senare. Valstödet skickar också vissa påminnelser som gäller användningen.

Generalrepetitionerna ordnas enligt följande:

- generalrepetition inför förhandsröstningen tisdagen den 18 mars 2025 och
- generalrepetition inför resultatuträkningen och i användning av e-vallängden torsdagen den 20 mars 2025.

I det följande informeras ytterligare om de delsystem som kommunerna använder frivilligt.

9.2 Delsystem som kommunerna använder frivilligt

Användning av rösträttsdatasystemet på valdagen

Sedan riksdagsvalet 2011 har många kommuner använt rösträttsdatasystemet ("e-vallängden") vid röstningen på valdagen. Vid Europaparlamentsvalet 2024 användes det i 213 kommuner i 890 röstningsområden.

Den elektroniska vallängden kan användas i stället för eller vid sidan om pappersvallängden. Vart och ett röstningsområde måste dock också ha en pappersvallängd.

I välfärdsområdes- och kommunalvalet 2025 fortsätter användningen av den elektroniska vallängden vid röstningen på valdagen enligt följande:

³Bankerna har slutat bevilja nätbankskoder som inte är bundna till ett konto (s.k. prepaid-koder).

- Kommunerna som använde systemet vid valen som förrättades under åren 2011–2024: Systemet kan användas inom de röstningsområden som kommunen bestämmer. Kommunen bör dock i god tid före valet anmäla dessa röstningsområden till valstödet genom att anteckna dem i valdatasystemet.
- Andra kommuner: Kommunerna kan anmäla valstödet om de är intresserade av att använda systemet inom ett röstningsområde. Därefter bedömer valstödet vid behov förutsättningarna för användningen.

Justitieministeriet och valstödet reserverar vid behov möjlighet att begränsa antalet nya röstningsområden som kommer med. Kommunen kan också återkalla sin anmälning, om det t.ex. uppstår tekniska problem.

Det bör ännu betonas att användningen av rösträttsregistret vid röstningen på valdagen i välfärdsområdes- och kommunalvalet 2025 och även i fortsättningen är helt frivillig för kommunen, dvs. möjligheten att använda vallängden på papper kommer att bevaras även i fortsättningen. Eventuell användning av rösträttsregistret vid röstningen på valdagen är således inte någon grund för att minska antalet röstningsområden.

Användning av resultatuträkningssystemet i röstningsområdena för att mata in resultatet av den preliminära rösträkningen

Sedan 2014 har många kommuner registrerat resultaten av den preliminära rösträkningen i resultatuträkningssystemet direkt i röstningsområdena. Vid Europaparlamentsvalet 2024 användes direktregistrering i 179 kommuner i 847 röstningsområden.

Kommuner som tidigare använt direktregistrering kan om de så önskar fortsätta samma förfarande i välfärdsområdes- och kommunalvalet 2025 genom att underrätta valstödet om sina avsikter genom anteckningar i basdatasystemet. Även andra kommuner möjlighet att anmäla valstödet om de är intresserade av att ta i bruk detta förfarande. Avsikten är dock att förfarandet tas i bruk stegvis. Därför kan andra kommuner ta i bruk förfarandet högst inom ett röstningsområde. Justitieministeriet och valstödet reserverar även när det gäller detta en möjlighet att begränsa antalet kommuner och röstningsområden som kommer med och kommunen har också möjlighet att annullera sin anmälan.

Röstningsområdena som tar i bruk förfarandet ska som reservsystem använda det traditionella förfarandet, där resultatuppgifterna meddelas till kommunens informationscentral.

Mobil rösträttsförfrågan

Vid välfärdsområdes- och kommunalvalet 2025 fortsätter den funktion i rösträttsregistret som togs i bruk 2021, där valbestyrelserna och valnämnderna kan göra förfrågningar om rösträtt på mobila enheter, dvs. ta reda på i vilken kommun till exempel en person som röstar på en anstalt har registrerats som röstberättigad. På detta sätt kan folkbrevet för förhandsröstningen alltid riktas till rätt kommun.

Alla kommuner kan ta i bruk funktionen för mobil rösträttsförfrågan.

Elektroniskt valprotokoll

Vid välfärdsområdes- och kommunalvalet 2025 fortsätter användningen av det elektroniska valprotokollet. Vid Europaparlamentsvalet 2024 användes det av 464 valnämnder i 126 kommuner.

Alla kommuner kan använda det elektroniska valprotokollet. Om kommunen vill använda funktionen, ska detta anmälas till valstödet genom en anteckning i basdatasystemet.

10 Valmaterial och valanvisningar

Justitieministeriet utarbetar och låter trycka röstsedlarna, val- och ytterkuverten, blanketterna, valanvisningarna och bruksanvisningarna för valdatasystemet (VAT-anvisningarna) för olika valmyndigheter samt kandidatboken för välfärdsområdesvalet och kandidatboken för kommunalvalet.

Centralvalnämnden ska beställa det valmaterial den behöver från justitieministeriets system för beställning av valmaterial, som öppnas för centralvalnämndernas bruk måndagen den 9 december 2024. Justitieministeriet skickar närmare anvisningar om användningen av tjänsten senare. Tjänsten drivs och valmaterialet levereras av Grano Oy.

Centralvalnämnden ska registrera det valmaterial som behövs i beställningssystemet senast måndagen den 13 januari 2025 kl. 12. Vid dimensioneringen av materialbehovet ska man beakta att två val nu förrättas samtidigt.

Grunddistributionen av valmaterialet till centralvalnämnderna enligt beställningarna genomförs från och med den 10 februari 2025.

Valanvisningarna och VAT-anvisningarna distribueras till centralvalnämnderna från och med den 14 januari 2025. VAT-anvisningarna nr. 1 och 2b sänds till kommunerna dock redan från och med den 2 december 2024.

Kandidatböckerna delas ut till centralvalnämnderna efter att kandidatuppställningen avslutats den 13 mars 2025.

Välfärdsområdesvalnämnden delar ut sammanställningen av kandidatlistorna för välfärdsområdet till centralvalnämnderna i det egna området separat efter den 13 mars 2025. För utdelningen skickar valstödet i januari 2025 en separat webropol-enkät till de kommunala centralvalnämnderna, där kommunerna registrerar antalet nödvändiga kombinationer och valstödet förmedlar de uppgifter som samlats in på detta sätt till välfärdsområdesvalnämnderna i god tid innan kandidatuppställningen inleds.

Justitieministeriet skickar ut en separat e-postenkät i november 2024 om behovet av nya valurnor i faner och återvinningen av gamla valurnor. Av promemorian i bilaga 1 framgår att kommunen vid röstningsställena kan använda två urnor, varav den ena används för röstsedlarna i välfärdsområdesvalet och den andra för röstsedlarna i kommunalvalet. Som andra urna används en valurna av kartong som beställs i samband med övrigt valmaterial via beställningssystemet. Man beställer inte fler urnor av faner för att kunna använda två urnor av faner.

Centralvalnämnden ska också i god tid före valet kontrollera att valbåsen och valstämplarna är i funktionsdugligt skick och att det finns tillräckligt med sådana.

11 Valutbildning

11.1 Justitieministeriets utbildning

Justitieministeriets valutbildning inför välfärdsområdes- och kommunalvalet 2025 genomförs som webbutbildning. Ministeriet utarbetar en valutbildningshelhet som alla kommuner får tillgång till på webben i februari 2025. Avsikten är att varje kommun ska gå igenom och genomföra valutbildningen på egen hand vid önskad tidpunkt.

I utbildningen behandlas de ärenden som tas upp i valanvisningarna och VAT-anvisningarna, dvs.

- den kommunala centralvalnämndens uppgifter
- ordnandet av förhandsröstningen

- ordnandet av röstningen på valdagen
- användning av valdatasystemet, bl.a.:
 - kandidatdatasystemet
 - användningen av rösträttsdatasystemet på de allmänna förhandsröstningsställena
 - användningen av rösträttsdatasystemet vid centralvalnämnden ("efterregistreringar")
 - användningen av rösträttsdatasystemet ("e-vallängden"), registrering av röster direkt på röstningsstället och användningen av det elektroniska valprotokollet hos valnämnden,
 - användningen av resultatuträkningssystemet vid centralvalnämnden (för förhandsrösträkning, preliminär rösträkning och kontrollräkning).

Dessutom ordnar ministeriet tvåspråkiga valutbildningskliniker på webben, där kommunerna kan ställa frågor om valutbildningshelheten samt val- och VAT-anvisningarna.

Valstödet skickar länkarna till valutbildningshelheten och utbildningsklinikerna till kommunerna. Närmare tidpunkter för klinikerna samt andra behövliga anvisningar meddelas separat.

11.2 Kommunens egen utbildning

Den kommunala centralvalnämnden ska utbilda, handleda och råda kommunens övriga valmyndigheter (valnämnderna, valbestyrelserna samt valförrättarna på de allmänna förhandsröstningsställena och vid hemmaröstningen) för att dessa klarar av de uppgifter som hör till dem. Centralvalnämnden kan som utbildningsmaterial använda till exempel justitieministeriets webbutbildning, valanvisningarna och VAT-anvisningarna.

Valdatasystemets testmiljö, som kommunerna kan använda för att testa användningen av de olika delsystemen, öppnas senare enligt vad valstödet meddelar.

12 Kostnaderna för välfärdsområdes- och kommunalvalet

Bestämmelser om fördelningen av kostnaderna vid välfärdsområdes- och kommunalval finns i 188 § i vallagen. Enligt 3 mom. svarar kommunen för kostnaderna för de kommunala valmyndigheterna. Vid välfärdsområdes- och kommunalval betalar justitieministeriet inte ut den kommunersättning till kommunen som är bekant från

statliga val. Däremot ersätter välfärdsområdet kommunen för de kostnader som för-
anleds enbart av välfärdsområdesvalet.

Extra kostnader som beror enbart på välfärdsområdesvalet kan föränledas kommu-
nen till exempel av följande uppgifter:

- Räkning av förhandsröster, preliminär rösträkning och kontrollräkning, om till exempel räkningspersonal anställs separat för räkning av röstsedlarna i välfärdsområdesvalet och i kommunalvalet,
- Granskning av förhandsröstningshandlingarna, om man till exempel bildar separata grupper för det förberedande kontrollarbetet vilka utför kontrollen av ytterkuvert separat för välfärdsområdesvalet och för kommunalvalet.

Att kostnaderna "föränleds enbart av välfärdsområdesvalet" bör i princip tolkas som att det är fråga om en kostnad som inte skulle uppstå om endast kommunalval för-
rättades i kommunen.

Ersättningen genomförs i praktiken så att kommunen efter välfärdsområdes- och kom-
munalvalet skickar välfärdsområdet en fritt formulerad faktura över kostnaderna som
enbart föränletts av välfärdsområdesvalet. Finansministeriet, justitieministeriet och Fin-
lands Kommunförbund har den 16 augusti 2024 kommit överens om en rekommendat-
ion enligt vilken den ersättning som välfärdsområdet betalar skulle vara 1,4 euro för
varje röstberättigad som antecknats i kommunens lagakraftvunna rösträttsregister.
Dessutom har Helsingfors stad möjlighet att fakturera varje välfärdsområde med ett be-
lopp på 0,10 euro för varje röstberättigad i ett välfärdsområde som förhandsröstat i
Helsingfors.

13 Justitieministeriets och valstödets kommunikation med centralval- nämnderna

Under beredningen och förrättandet av välfärdsområdes- och kommunalvalet 2025
kommer justitieministeriet och valstödet i huvudsak att informera centralvalnämnderna
via e-post. Därför är det skäl att centralvalnämnden redan i detta skede kontrollerar att
den har en fungerande e-postadress. Eventuella ändringar i e-postadresserna ska regi-
streras i basdatasystemet. Kontaktuppgifterna till centralvalnämnderna under valet 2024
finns samlade på webbplatsen vaalit.fi.

14 Ytterligare information

Närmare information om frågor som gäller val:

- www.vaalit.fi, vaalit@gov.fi,
- valdirektör Arto Jääskeläinen, tfn 0295 150 128, fornamn.j.etternamn@gov.fi,
- specialsakkunnig Laura Nurminen, tfn 0295 150 008,
- specialsakkunnig Elina Rissanen, tfn 0295 150 248,
- specialsakkunnig Oula-Antti Labba, tfn 0295 150244,
- sakkunnig Tuomas Rekola, tfn 0295 150 195,
- planerare Evgenia Klubnitskina, tfn 0295 150 141,
- I VAT-ärenden Rättsregistercentralens (RRC) **valstöd**, tfn 02956 65609, vaalituki@om.fi.

Justitieministeriets e-postadresser: fornamn.etternamn@gov.fi.

Ytterligare information om frågor som gäller indelningen i röstningsområden och röstningsställena ges av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, tfn 02955 535530, e-post: vaalit@dvv.fi.

Valdirektör

Arto Jääskeläinen

Specialsakkunnig

Laura Nurminen

- BILAGOR
- 1) Några synpunkter på välfärdsområdes- och kommunalvalet 2025
 - 2) Bestämmande om röstningsställena och anordnande av röstning
 - 3) Tidtabellen för välfärdsområdes- och kommunalvalet 2025

FÖR KÄNNEDOM:

Utrikesministeriet

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata

Finlands Kommunförbund

BILAGA 1: NÅGRA SYNPUNKTER PÅ VÄLFÄRDSOMRÅDES- OCH KOMMUNALVALET 2025

I enlighet med 143 a § och 144 § i vallagen (714/1998) förrättas välfärdsområdesval i samband med kommunalval, dvs. välfärdsområdes- och kommunalval, söndagen den 13 april 2025. I den här bilagan framförs vissa preliminära synpunkter på vad det i praktiken innebär att valen förrättas samtidigt, i första hand ur valmyndigheternas synvinkel. I bilagan presenteras främst huvudlinjer – detaljerade anvisningar lämnas senare i samband med valanvisningarna och anvisningarna om valdatasystemet.

1. Tidsplan för valen

Båda valen har samma tidsplan: Valdagen är söndagen den 13 april 2025 och förhandsröstning förrättas i hemlandet under tidsperioden 2–8 april och i utlandet under tidsperioden 2 – 5 april. Kandidatansökningar ges in till valmyndigheterna (välfärdsområdesvalets ansökningar till välfärdsområdesvalnämnderna och kommunalvalets ansökningar till kommunala centralvalnämnderna) senast tisdagen den 4 mars och kandidatuppställningen fastställs torsdagen den 13 mars. Uppgifterna hämtas från rösträttsregistret fredagen den 21 februari.

2. Röstningsområden och röstningsställen

I båda valen iakttas samma indelning i röstningsområden som kommunfullmäktige fattar beslut om (8 §).

I båda valen tillämpas samma förhandsröstningsställen och anstaltsröstningsställen samt röstningsställen på valdagen (9 §). Således anges inte separata röstningsställen för välfärdsområdesval och för kommunalval. De allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet anges av kommunalstyrelsen. De allmänna förhandsröstningsställena i utlandet anges genom förordning av statsrådet.

3. Valmyndigheterna

Välfärdsområdesvalnämnden, som tillsattes av välfärdsområdesfullmäktige efter välfärdsområdesvalet 2022, ansvarar för

- uppgifterna i anslutning till kandidatuppställningen vid välfärdsområdesval (30–45 § och 143 b–143 k §), inklusive uppgörandet av en sammanställning av kandidatlistor vid välfärdsområdesval och insändande av den till kommunerna i välfärdsområdet samt
- fastställandet av valresultatet vid välfärdsområdesval (143 l §).

Den kommunala centralvalnämnden, som tillsattes av kommunfullmäktige efter kommunalvalet 2021, ansvarar bland annat för

- uppgifterna i anslutning till kandidatuppställningen vid kommunalval (30–45 § och 145–156 §),
- vid båda valen för alla röstningsarrangemangen i kommunen (information, rekrytering av valförrättare och deras utbildning, behandling av valmaterial, ibruktagande av valdatasystemet samt övriga förberedelser inför röstning på valdagen, förhandsröstning och anstaltsröstning),
- uppgifterna i anslutning till vallängderna,
- kontrollen av förhands- och brevröstningshandlingarna vid båda valen,
- räkningen av förhandsröster och kontrollräkningen av röster på valdagen vid båda valen
- fastställandet av valresultatet vid kommunalval.

Valnämnder och valbestyrelser tillsätts av kommunalstyrelsen, i synnerhet med beaktande av 15 § 2 mom. i vallagen, enligt vilket medlemmarna och ersättarna i valnämnden/valbestyrelsen vid kommunalval ska företräda de grupper av röstande som vid föregående kommunalval ställt upp kandidater i kommunen. De valnämnder/valbestyrelser som tillsätts vid kommunalval fungerar samtidigt som valnämnder/valbestyrelser vid välfärdsområdesval. Således tillsätts inte separata valnämnder/valbestyrelser för välfärdsområdesval och kommunalval.

Valförrättare till ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet och till hemmaröstning förordnas av den kommunala centralvalnämnden och är vid en finsk beskickning dess chef eller en av denne utsedd person. Alla valförrättare är verksamma vid båda valen. Således förordnas inte separata valförrättare för välfärdsområdesval och för kommunalval.

4. Rösträtt, rösträttsregister och meddelande om rösträtt

Bestämmelser om rösträtt i välfärdsområdesval finns i 28 § i lagen om välfärdsområden och om rösträtt i kommunalval i 20 § i kommunallagen. I båda valen är de röstberättigade desamma: den som har rösträtt i välfärdsområdesval har alltid även rösträtt i kommunalval och tvärtom. Helsingfors stad utgör dock ett undantag: en person som har rösträtt i kommunalvalet i Helsingfors har inte rösträtt i välfärdsområdesvalet, eftersom det inte förrättas i Helsingfors.

Vid välfärdsområdes- och kommunalval upprättas i tekniskt avseende två rösträttsregister, men i praktiken ter sig exempelvis rösträttsdatasystemet som ett enda register för valförrättarna vid förhandsröstningen där varje röstberättigad har två rösträtter, en i välfärdsområdesvalet och en i kommunalvalet (röstberättigade i Helsingfors har bara rösträtt i kommunalvalet).

Till var och en som införts i rösträttsregistret sänds ett meddelandekort om rösträtt i ett brev eller, om meddelandet sänds till tjänsten Suomi.fi, som ett meddelande med information om rösträtten i både välfärdsområdesvalet och kommunalvalet. På kuvertet för meddelandekortet som sänds till väljarna i Helsingfors står det "Meddelande om rösträtt i kommunalvalet 2025", och på kuvertet till de övriga väljarna "Meddelande om rösträtt i välfärdsområdes- och kommunalvalet 2025".

5. Valhandlingar

Röstsedeln i välfärdsområdesvalet har färgen violett medan röstsedeln i kommunalvalet är (traditionellt) vit.

Valkuvert, ytterkuvert och följebrev är samma i båda valen. I en situation där den röstande röstar på förhand i båda valen samtidigt uppstår två olika ytterkuvert (närmare information nedan). Vilken röstsedel som finns i kuvertet avgörs på basis av det som syns i valkuvertets fönster.

Det finns ett separat valprotokoll (eller ett elektroniskt valprotokoll) för välfärdsområdesval och för kommunalval. Det är dock meningen att valanvisningarna och anvisningarna om valdatasystem ska innehålla närmare anvisningar om hur de ska fyllas i till exempel så att sidorna 1, 2 och 4 i protokollet fylls i endast en gång. Den räkningsblankett

som bifogas protokollet är dock i vilket fall som helst separat för välfärdsområdesvalet och kommunalvalet.

Den kommunala centralvalnämnden och utrikesministeriet ska när de beställer valmaterial enligt de anvisningar som justitieministeriet utfärdar senare beakta behovet av dubbla valhandlingar jämfört med tidigare val.

Sammanställningen av kandidatlistorna för välfärdsområdesvalet är violetta medan sammanställningen av kandidatlistorna för kommunalvalet är (traditionellt) vita. Det ska även finnas två så kallade kandidatböcker som delas ut till förhandsröstningsställena och som innehåller kandidaterna i alla välfärdsområden och i alla kommuner: en kandidatbok för välfärdsområdesvalet (violett pärm) och en kandidatbok för kommunalvalet (vit pärm).

Separata resultaträkningsblanketter utarbetas för välfärdsområdesval och för kommunalval.

Vallängderna är samma för båda valen och för varje röstberättigad har båda rösträtterna angetts, en kolumn för anteckning av utövande av rösträtten i välfärdsområdesvalet och en annan kolumn för anteckning av utövande av rösträtten i kommunalvalet.

Justitieministeriets valanvisningar och anvisningarna om valdatasystem är i princip gemensamma för båda valen, dock så att välfärdsområdesvalnämndens alla uppgifter i anslutning till valdatasystemet sammanställs i en och samma anvisning om valdatasystem.

6. Valdatasystemet

Rösträttsdatasystemet är gemensamt vid båda valen och för varje röstberättigad har två rösträtter angetts, en för välfärdsområdesvalet och en annan för kommunalvalet.

Det finns separata kandidatdatasystem för välfärdsområdesval och för kommunalval. Välfärdsområdesvalnämnden kan endast använda kandidatdatasystemet för välfärdsområdesvalet medan den kommunala centralvalnämnden endast kan använda kandidatdatasystemet för kommunalvalet. En och samma person kan vara kandidat i båda valen och datasystemen möjliggör detta.

Det finns separata resultaträkningsdatasystem för välfärdsområdesval och för kommunalval. Resultaträkningsdatasystemet för välfärdsområdesvalet används både av de kommunala valmyndigheterna (rösträkning) och av välfärdsområdesvalnämnden (fastställande av resultatet utifrån de röstetal som kommunerna räknat). Resultaträkningsdatasystemet vid kommunalval används endast av de kommunala valmyndigheterna.

7. Information om kandidater

I varje valbås på förhandsröstningsstället och röstningsstället på valdagen placeras i princip sammanställningar av kandidatlistorna för båda valen. Den violetta sammanställningen för välfärdsområdesvalet placeras i princip på den vänstra sidan om mitten av valbåset och den vita sammanställningen för kommunalvalet på den högra sidan om mitten. Den vänstra kanten av sammanställningen för välfärdsområdesvalet och den högra kanten av sammanställningen för kommunalvalet kommer i många fall antagligen att hamna utanför valbåsets sidovägg. Om sammanställningen för kommunalvalet är avsevärt mindre än sammanställningen för välfärdsområdesvalet kan sammanställningarna naturligtvis även placeras i båset på annat sätt än med början i mitten, dock så att sammanställningen för välfärdsområdesvalet alltid är på vänstra sidan och sammanställningen för kommunalvalet är på högra sidan. I valbåsen i Helsingfors utplaceras endast en sammanställning för kommunalvalet.

Valbåsen tillverkas av kommunen och det finns inte några andra bestämmelser eller anvisningar om modellen för dem än att de ska säkerställa att valhemligheten bevaras. Kommunen kan därför enligt övervägande tillverka rymligare valbås än i dag om det ser ut som att det inte finns plats för båda sammanställningarna i de nuvarande båsen. Det bör även noteras att vallagen saknar bestämmelser om att sammanställningen av kandidatlistorna bör finnas uttryckligen i valbåset på förhandsröstningsstället. I 57 § 3 mom. i vallagen konstateras endast att den röstande ska ges tillfälle att ta del av sammanställningen eller kandidatregistret eller av en utskrift ur det (kandidatboken). Traditionen har dock varit att en sammanställning placeras ut i valbåset på förhandsröstningsstället, till exempel i välfärdsområdesvalet sammanställningen för det välfärdsområde där förhandsröstningsstället finns. Däremot ska sammanställningar av kandidatlistorna enligt 70 § 1 mom. 3 punkten i vallagen placeras ut i valbåset vid röstning på valdagen.

Det torde inte heller finnas hinder för ett förfarande där kommunen ser det som fördelaktigt att använda två valbås (som står nära varandra) på röstningsstället så att det i det ena valbåset finns endast en sammanställning av kandidatlistorna för välfärdsområdesvalet och i det andra endast en sammanställning för kommunalvalet. Om kommunen väljer detta alternativ måste man dock fästa särskild uppmärksamhet vid att handleda de röstande.

Sammanställningarna av kandidatlistorna utformas så att kandidatnumren börjar med nummer 2 i den vita sammanställningen av kommunalvalet. Gällande den violetta sammanställningen av välfärdsområdesvalet syften är att kandidatnumrering skulle börja med tydligt större nummer, till exempel med nummer 2002. Det här skulle innebära att kandidaterna i kommunalvalet har en-, två- eller tresiffriga kandidatnummer (annanstans än i Helsingfors) och att kandidaterna i välfärdsområdesvalet har fyrsiffriga kandidatnummer. Det här ska preciseras senare i valanvisningarna.

De så kallade kandidatböckerna för båda valen delas på traditionellt sätt ut till förhandsröstningsställena och anslås där. I kandidatböckerna uppräknas kandidaterna för varje kommun och välfärdsområde.

8. Röstning

En röstande kan utöva båda sina rösträtter vid ett och samma tillfälle eller separat vid olika tillfällen, till exempel genom att rösta på förhand i kommunalvalet och på valdagen i välfärdsområdesvalet.

Om den röstande röstar vid samma tillfälle i båda valen är utgångspunkten, att förhandsröstningen går till på följande sätt:

- Valförrättaren kontrollerar den röstandes identitet och erbjuder denna två röstsedlar (en violett och en vitt). I Helsingfors erbjuds i princip bara en vit sedel men valförrättaren måste vara beredd att erbjuda även en violett sedel på den röstandes begäran.
- Den röstande tar båda sedlarna, går till valbåset, fyller i sedlarna och fortsätter till registreringen av förhandsröster.
- Valförrättaren stämplar båda röstsedlarna, ger den röstande två valkuvert och uppmanar den röstande att lägga sedlarna i olika valkuvert och sluta valkuverten.

- Valförrättaren antecknar i rösträttsdatasystemet att båda rösträtterna har utövats och skriver ut två följbrev, ett för välfärdsområdesvalet och ett för kommunalvalet, och ber den röstande underteckna båda.
- Valförrättaren sluter, när han eller hon själv har undertecknat båda följbreven, följbrevet för välfärdsområdesvalet och valkuvertet med den violetta röstsedeln i ett ytterkuvert och följbrevet för kommunalvalet och valkuvertet med den vita röstsedeln i ett annat ytterkuvert. Det bildas således två ytterkuvert vid förhandsröstningen.

Även om det inte hålls välfärdsområdesval i Helsingfors kan röstberättigade från andra kommuner ändå rösta i områdesvalet på allmänna förhandsröstningsställen och anstalter som finns i Helsingfors.

Röstningen på valdagen går i sin tur till på följande sätt:

- Valförrättaren kontrollerar den röstandes identitet, letar fram den röstandes namn i vallängden, kontrollerar att den röstande inte har utövat någondera rösträtten, antecknar att rösträtten utövats i båda kolumnerna och erbjuder den röstande två röstsedlar (en violett och en vit).
- Den röstande tar båda sedlarna, går till valbåset, fyller i röstsedlarna och fortsätter till valurnan.
- Valförrättaren stämplar båda röstsedlarna.
- Valnämnden kan välja att använda antingen en eller två valurnor. Antingen läggs båda sedlarna i samma valurna eller så finns det separata valurnor för båda sedlarna. Vid rösträkningen kan röstsedlarna i vilket fall som helst skiljas åt utifrån sin färg.

Om kommunen bestämmer sig för att använda två valurnor tillverkar justitieministeriet violetta hopvikbara valurnor av kartong avsedda för kommunerna. Dessa valurnor kan beställas i samband med annat valmaterial och är avsedda att användas enbart i välfärdsområdes- och kommunalvalet parallellt med den nuvarande valurnan av kryssfaner.

Vid röstning på anstalter, fartyg och i hemmet går man till väga på motsvarande sätt, dvs. om den röstande röstar i båda valen uppstår det två olika ytterkuvert som ett resultat av röstningen.

Den som beställer brevröstningshandlingar får alltid handlingar för båda valen med anvisningar om att lägga sedlarna i olika ytterkuvert om man röstar i båda valen.

9. Kontroll av förhandsröstningshandlingar

Till kvitteringen i det övre fönstret på det ytterkuvert som sänts till centralvalnämnden bifogas koden AV-2025 eller KV-2025, som hjälper centralvalnämnden att sortera ytterkuverten enligt val utan att öppna dem.

Annars utförs kontrollen i huvudsak på samma sätt som vid andra val. Godkända valkuvert som innehåller olika sedlar separeras till egna helheter både före och under räkningen.

10. Rösträkning

Den kommunala centralvalnämnden sköter räkningen av röstsedlarna för båda valen. Räkningen av förhandsröster kan inledas på valdagen tidigast klockan 10. Valkuverten kan öppnas tekniskt innan räkningsmötet börjar, dock inte tidigare än samma morgon.

Målet är att räkna röstsedlarna för båda valen så att förhandsröstningens resultat kan sparas i resultaträkningsdatabasen senast klockan 20. Det förutsätter naturligtvis att det reserveras tillräckliga personresurser och lokaler för räkningen av förhandsrösterna. Om det inte är möjligt att räkna röstningssedlarna samtidigt, till exempel om det inte finns tillräckligt med personal eller en lämplig lokal för räkningen, räknar och sparar centralvalnämnden först sedlarna från välfärdsområdesvalet och sedan sedlarna från kommunalvalet. Ordningsföljden beror på att det är viktigt att välfärdsområdesvalets resultat inte blir bristfälligt för någon eller några kommuner. Det bör noteras att man endast strävar efter att räkna förhandsrösterna före klockan 20 och att man vid behov kan fortsätta räkna förhandsrösterna även efter klockan 20.

Valnämnderna utför på motsvarande sätt en preliminär rösträkning under valdagens kväll. I första hand är målet att räkna och spara röstsedlarna samtidigt, men valnämnden kan även fatta beslut om att räkna och spara sedlarna från välfärdsområdesvalet först och därefter sedlarna från kommunalvalet. Antalet personer som röstat på valdagen ska i fråga om båda valen meddelas till kommunens meddelandecentral (centralvalnämnden) eller sparas direkt i räkningssystemet på en och samma gång.

Centralvalnämnden gör en kontrollräkning av rösterna på valdagen på måndagen, med början senast klockan 12. Vid kontrollräkningen spelar det inte någon roll om man räknar röstsedlarna för båda valen samtidigt eller inte och, om man inte räknar dem samtidigt, i vilken ordning de räknas.

Efter kontrollräkningen fastställer centralvalnämnden på onsdagen röstetalet för både välfärdsområdesvalet och kommunalvalet i resultaträkningssystemet. Utifrån röstetalet i välfärdsområdesvalet fastställer välfärdsområdesvalnämnden resultatet i välfärdsområdesvalet. Resultatet i kommunalvalet fastställs av centralvalnämnden.

BILAGA 2: Bestämmande av röstningsställena och ordnande av röstningen

1 De allmänna förhandsröstningsställena

Vid bestämmandet av de allmänna förhandsröstningsställena bör kommunstyrelsen fästa uppmärksamhet vid det följande:

Det måste finnas tillräckligt många förhandsröstningsställen

Kommunen ska ovillkorligen se till att det finns tillräckligt med allmänna förhandsröstningsställen i kommunen i förhållande till antalet röstberättigade i kommunen och även i förhållande till antalet röstberättigade i andra kommuner som besöker kommunen och röstar genom anstaltsröstning, så att förhandsröstningen ska vara så enkel och snabb som möjligt för väljarna. Ett tillräckligt antal förhandsröstningsställen kan bidra till att väljarna fördelas jämnare på olika ställen och att det inte uppstår större rusning.

Var bör förhandsröstningsstället ligga?

Förhandsröstning bör ordnas på en plats som är lätt att hitta och som väljarna gärna kommer till. Förhandsröstningen kan ordnas t.ex. på en sådan plats som medborgarna också annars ofta besöker. Det ska dock ses till att även de som bor utanför tätorten har goda möjligheter att rösta på förhand.

Förhandsröstningsstället bör dessutom vara så neutralt som möjligt beträffande ideologiska och ekonomiska sammankopplingar för att trygga att de flesta av väljarna gärna kommer till platsen.

I de senaste valen har man fått bra erfarenheter av bl.a.

- kommunhus och andra kommunala ämbetsverk,
- bibliotek,
- olika affärs- och köpcentrum,
- läroanstalter,
- kommunens servicecenter och samservicekontor samt

- ambulerande röstningsställen dvs. röstningsbussar och förbindelsefartyg och motsvarande.

I vissa kommuner hade man i valen 2021–2024 ordnat ett förhandsröstningsställe utomhus till exempel i ett tält, en container eller en drive-in-punkt, vilket innebär att den kunde placeras i princip var som helst, förutsatt att den hade en adress på basis av vilken väljarna hittade platsen. Också i fråga om möjligheten att rösta utomhus gäller det att noga se till att arrangemangen överensstämmer med vallagen. Särskild uppmärksamhet bör fästas vid till att valhemligheten kan bevaras.

Förhandsröstning måste ordnas på en plats som alla röstberättigade har tillträde till. Därför kan förhandsröstning inte ordnas t.ex. på ett garnisonsområde.

Förhandsröstningsställenas tillgänglighet

Uppmärksamhet bör fästas vid att rörelsehindrade har goda möjligheter att rösta på förhand. Parkeringsplats för deras fortskaffningsmedel bör i mån av möjlighet reserveras i omedelbar närhet av förhandsröstningsstället och hjälp ordnas för funktionshindrade både på röstningsstället och utanför det. Eventuella trösklar och trappor på röstningsstället ska t.ex. förses med ramp så att de som använder eldriven rullstol eller rollator kommer till röstningsplatsen utan svårigheter. Med tanke på rullstolsburna bör det finnas ett röstningsbås i vilket man ryms med rullstol eller ett fristående skrivunderlägg med skärm så att väljarens valhemlighet kan tryggas. De brister i förhandsröstningsställenas tillgänglighet som eventuellt upptäckts vid tidigare val ska åtgärdas före valet.

Ordningen på förhandsröstningsställena och förbudet mot valreklam

Det ska ses till att förhandsröstningsstället har sådana lokaler och ligger på ett sådant ställe att det lämpar sig för förhandsröstning också med tanke på ordningen på röstningsstället. 56 § 1 mom. i vallagen innehåller bestämmelser om ordningen på förhandsröstningsställena och i anslutning till det om det så kallade valreklamförbudet på förhandsröstningsställena och i deras omedelbara närhet. Av praktiska skäl kan förbudet mot valreklam på vissa förhandsröstningsställen omfatta ett mer begränsat område än i fråga om ett röstningsställe på valdagen. Om förhandsröstningsstället finns t.ex. i ett köpcentrum ska kommunens centralvalnämnd vid behov på förhand kontakta köpcentrets ledning för att säkerställa att förhandsröstningen på ett behörigt sätt beaktas i centrets övriga verksamhet. I fråga om omfattningen av förbudet mot valreklam kan det

i detta fall anses som minimikrav att valkampanjer och valreklam inte syns till eller hörs på förhandsröstningsstället eller vid ingången till förhandsröstningsstället.

Tillräckligt med utrymme och tillräckligt många valförrättare

Förhandsröstningsstället bör vara tillräckligt stort så att röstningen kan förrättas smidigt och tillförlitligt, dvs. med bevarande av valhemligheten, valfriheten och valfriden (56 § 2 mom. i vallagen). En viktig aspekt är också säkerheten: det ska vara tryggt för väljarna att rösta på och för valförrättarna att sköta sina uppgifter.

I förhandsröstningsutrymmet ska kunna placeras ett tillräckligt antal punkter för kontroll av identiteten, givande av röstsedlar och mottagning av röstningar. Utrymmet ska dimensioneras och ordnas så att det uppstår så lite rusning och köer som möjligt.

Rusning beror ofta på att det i förhandsröstningslokalen inte finns plats för tillräckligt många röstningsbås eller punkter för mottagning av röstningar och/eller på att det inte finns tillräckligt många valförrättare vid mottagningspunkten. Det är ju i allmänhet inte själva röstningen som tar tid utan just mottagandet av röstningen (dvs. när valförrättaren stämplar röstsedeln, röstsedeln innesluts i valkuvertet, följbrevet fylls i och undertecknas, valkuvertet och följbrevet innesluts i ytterkuvertet samt en anteckning om att väljaren har röstat görs i rösträtsregistret). Därför bör kommunerna se till att det finns tillräckligt med mottagningspunkter. I praktiken betyder detta att det ska finnas tillräckligt med personal och att förhandsröstningen ordnas i ett tillräckligt stort utrymme så att röstningen ur väljarens synpunkt går så snabbt och smidigt som möjligt.

Brandsäkerheten

Förhandsröstningsstället ska placeras i byggnaden så att utrymningsvägarna hålls oblockerade. Skyltar som anger utrymningsvägar får inte täckas över. Det är skäl att vid behov på förhand säkerställa hos den regionala räddningsmyndigheten att arrangemangen har skötts korrekt.

Dagarna och tiderna då förhandsröstningsstället är öppet

Enligt 47 § vallagen ska ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet vara öppet för förhandsröstning under alla dagar som infaller under förhandsröstningsperioden, om inte något annat av särskilda skäl bestäms genom beslut av kommunstyrelsen. Ett så-

dant särskilt skäl är i praktiken enbart det att antalet förhandsröstande i en del av kommunen eller i en tätort uppskattas vara litet. I varje kommun ska det dock finnas minst ett förhandsröstningsställe som är öppet under alla dagar som infaller under förhandsröstningsperioden. Förutom detta förhandsröstningsställe kan det i olika delar av kommunen finnas andra förhandsröstningsställen, som är öppna exempelvis en eller två dagar under förhandsröstningstiden.

Enligt 48 § i vallagen beslutar kommunstyrelsen också de dagliga öppettiderna. Förhandsröstningsstället får dock inte vara öppet vardagar före klockan 8 eller efter klockan 20 eller lördagar och söndagar före klockan 9 eller efter klockan 18. Enligt tidigare erfarenhet lönar det sig att hålla förhandsröstningsstället öppet till klockan 20 minst under de två sista dagarna under förhandsröstningsperioden.

I de senaste valen har man i landsbygden strävat efter att trygga möjligheterna att rösta så att det utöver förhandsröstningsstället i kyrkbyn har funnits allmänna förhandsröstningsställen även i de mindre byarna. Dessa röstningsställen har varit öppna under en kortare tid på samma sätt som t.ex. ett ambulerande förhandsröstningsställe.

Använd helst samma förhandsröstningsställen från val till val

Förhandsröstningen bör i mån av möjlighet ordnas på samma ställe från val till val, eftersom väljarna på detta sätt lättare vet var de kan rösta på förhand. Att sluta använda ett visst ställe, att flytta stället eller att ändra på öppettiderna utan något särskilda skäl kan orsaka ovisshet bland väljarna. Om ändringar görs, måste det informeras effektivt om dem.

Tillräckligt med information och anvisningar

Kommunen ska aktivt informera kommuninvånarna om var kommunens förhandsröstningsställen finns samt om deras öppettider. I praktiken kan det skötas genom kungörelser, genom att publicera uppgifterna på kommunens webbplats, på de plattformar i sociala medier som kommunen använder, på affischer i gatupratat, i tidningsannonser, tidningsartiklar, meddelanden som delas ut till hemmen osv. Till lokala medier bör skickas en förteckning över förhandsröstningsställena och deras öppettider.

På samma sätt som tidigare bifogas det till det meddelande om rösträtt som skickas till väljarna en förteckning över de allmänna förhandsröstningsställena inom väljarens närområde.

Skyltningen till förhandsröstningsstället ska ordnas tydligt och synligt till exempel med gatuskyltar och skyltar och så att den röstande också hittar rätt ingång och förhandsröstningslokal i själva byggnaden.

Hur genomförs ambulerande förhandsröstningsställen i praktiken?

Förhandsröstningen i ett ambulerande förhandsröstningsställe kan ordnas t.ex. på följande sätt: det ordnas ett röstningsutrymme i en buss eller motsvarande fordon, det fastslås en daglig rutt och tidtabell för bussen, det informeras aktivt om var och när bussen stannar och därefter genomförs planen och förrättas röstningen. Adressen till var och en plats där bussen stannar och de tider då den stannar ska registreras i valdatasystemets register över röstningsställen. Det är viktigt att kommunen informerar om var det ambulerande förhandsröstningsstället stannar, eftersom detta inte anges separat i förteckningen som skickas till väljarna med meddelandet om rösträtt.

2 Röstningsställena på valdagen

Vid bestämmandet av röstningsställena på valdagen bör kommunen fästa uppmärksamhet vid det följande:

- Röstningsstället ska i regel ligga inom röstningsområdet, men kan av särskilda skäl förläggas utanför röstningsområdet eller även utanför kommunen, om detta inte bereder väljarna oskälig olägenhet.
- I sitt avgörande av den 3 mars 1999 (dnr 2009/4/96) ansåg justitieombudsmannen att då man bedömer hur lämpligt ett utrymme som används som röstningsställe är, ska som en synvinkel beaktas även lokalens ideologiska natur och användningsändamål. Med tanke på medborgarnas likvärdighet och den offentliga maktens neutralitet ska enligt justitieombudsmannen strävan vara, att vallokaler ska vara så neutrala som möjligt, dvs. fria från ideologiska kopplingar. Riksdagens biträdande justitieombudsman konstaterade i sitt avgörande av den 30 oktober 2013 (dnr 4607/4/12) att förverkligandet av demokratin förutsätter att väljarna kan utöva sin rösträtt på ett ställe som är så neutralt som möjligt. Det viktigaste är dock inte vem som äger utrymmet. Vid bedömningen av lämpligheten ska mer uppmärksamhet fästas vid dess användningsändamål och utrustning.

- Förutom det egentliga valrummet ska röstningsstället inrymma ett väntrum. Om inget separat väntrum står till förfogande, ska en särskild plats bredvid valrummet avskiljas på lämpligt sätt så att väljarna därifrån kan komma direkt in i valrummet. Detta ställe ska kunna stängas så att inga andra än de väljare som kommit till stället före klockan 20 kan komma in.
- När det gäller röstningsställets tillgänglighet, ordningen på röstningsstället, vägledning till stället och annat hänvisas till vad som sägs ovan om de allmänna förhandsröstningsställena.

BILAGA 3: Tidtabellen för välfärdsområdes- och kommunalvalet 2025

November 2024	
30.11.	Fullmäktiges minimistorlek bestäms enligt kommunens invånarantal i befolkningsdatasystemet.
December 2024	
Fr.o.m. 2.12	VAT-anvisningarna 1 och 2b sänds till kommunerna
9.12	Tjänsten för beställning av valmaterial öppnas för kommunerna
Före 20.12	Kommunens eventuella anmälan till justitieministeriet om antalet valurnor av faner som behövs
Före 31.12	Kommunens eventuella underrättelse till justitieministeriet om ett större antal fullmäktigeledamöter än minimiantalet eller anmälan om ändring av en tidigare underrättelse
Januari 2025	
Före 13.1 kl. 12	Kommunen kvitterar sin beställning i beställningssystemet för valmaterial
13.1	Tjänsten för beställning av brevröstningshandlingar öppnas
13.1	Basdatasystemet öppnas för kommunerna
Fr.o.m. 14.1	Resten av VAT-anvisningarna och valanvisningarna skickas till kommunerna
Före 24.1 kl. 12	Kommunen kvitterar uppgifterna om förhandsröstningsställena och röstningsställena på valdagen m.m. i basdatasystemet
Februari 2025	
3.2	Webbutbildningen öppnas för de kommunala valmyndigheterna
Fr.o.m. 3.2	VAT:s utbildningsbaser öppna
Fr.o.m. 10.2	Beställt valmaterial sänds till kommunerna
21.2 kl. 24	Uppgifterna till rösträtsregistret plockas ur BDS
Senast 24.2	Centralvalnämndens sammanträde (kungörelse om inlämnande av kandidatansökningar och antalet ledamöter som ska väljas)

Senast 24.2	Justitieministeriets meddelande till centralvalnämnderna om de par- tier som är upptagna i partiregistret och deras namntecknare
Mars 2025	
4.3 före kl. 16	Kandidatansökningarna till kommunalvalet ska lämnas in till central- valnämnden
10.3	Centralvalnämndens sammanträde (granskning av kandidatansök- ningar)
13.3 senast kl. 16	Centralvalnämndens sammanträde (fastställande av kandidatupp- ställningen och utarbetande av en sammanställning av kandidatlis- torna)
18.3	Generalrepetition (förhandsröstning)
20.3	Generalrepetition (rösträkning och elektronisk vallängd)
Senast 20.3	MDB ska skicka ut meddelanden om rösträtt till de röstberättigade
April 2025	
1.4 kl. 12	Rösträttsregistret vinner laga kraft
1.4 före kl. 16	Anmälan om deltagande i hemmaröstning ska lämnas in
2.4	Förhandsröstningen inleds i Finland och utomlands
5.4	Förhandsröstningen avslutas utomlands
8.4	Förhandsröstningen avslutas i Finland
11.4 kl. 19	Centralvalnämndens sammanträde (granskning av förhandsröst- nings- och brevröstningshandlingar)
13.4 kl. 9-20	Röstning på valdagen
13.4 tidigast från kl. 10	Centralvalnämndens sammanträde (räknande av förhandsröster i velfärdsområdesvalet och kommunalvalet)
13.4 kl. 20	Valnämnderna inleder den preliminära rösträkningen från valdagen
14.4 senast från kl. 12	Centralvalnämndens sammanträde (kontrollräkning av rösterna på valdagen i velfärdsområdesvalet och kommunalvalet)
16.4 senast från kl. 18	Centralvalnämndens sammanträde (anmälan till velfärdsområdes- valnämnden om röstetalen i velfärdsområdesvalet samt faststäl- lande av resultatet i kommunalvalet)
Juni 2025	
1.6	Mandattiderna för velfärdsområdesfullmäktige och kommunernas fullmäktige inleds

